

Osallistuminen Porin-Harjavallan alueen ilmanlaadun bioindikaattoritutkimukseen vuosina 2022 – 2023

310/11.03.00/2020

Ympltk § 66

Varsinais-Suomen ely-keskus on 22.10.2020 toimittanut Eurajoen kunnan ilmansuojeluasioista vastaavalle seuraavansisältöisen kirjeen.

Porin-Harjavallan alueella ilmanlaadun seuranta on toteutettu yhdessä ympäristölupaveroittamien laitosten ja kuntien kanssa bioindikaattoriseuraintoina noin 5–8 vuoden välein. Viimeisin seuranta tutkimus on tehty vuosina 2014–2015.

Porin-Harjavallan ilmanlaadun yhteistyöryhmä on aloittanut uuden bioindikaattoriseurannan valmistelun ja sitä varten perustettiin ohjausryhmä, jonka vetovastuussa toimii Porin kaupunki. Alustavan suunnitelman mukaan uusi seuranta toteutetaan valituilla havainto- ja näytealoilla vuosina 2022–2023 Porin-Harjavallan kuormitetulla alueella ja suppealla tausta-alueella. Seuranta-alue sijoittuu Porin, Pomarkun, Ulvilan, Nakkilan, Harjavallan, Kokemäen, Euran ja Eurajoen kuntien alueille. Lisäksi seuranta toteutetaan uusilla, alueen etelä- ja kaakkoispuolella sijaitsevien Säskylän ja Huittisten kuntien alueilla. Havaintoalueverkkoa voidaan myös täydentää lisähavaintoalueilla yksittäisen kunnan alueella.

Seuranta-alueen teollisuuslaitokset maksavat 51 % seurannan käytännön toteuttamisen. Kuntien osuus tutkimuksen kustannuksista on näin ollen 49 %. Kuntien kustannuksista 30 % koostuu kiinteästä osasta ja loput 70 % lasketaan kunnassa sijaisevien näytealojen määrän ja kunnan ilmapäästöjen perusteella. Ilmapäästöihin lasketaan liikenteen NOx-päästöt vuodelta 2019. Tutkimuksen kustannukset jaetaan kahdelle vuodelle siten, että 50 % laskutetaan, kun maastotyöt on tehty ja loput 50 %, kun selvitys on kokonaisuudessaan valmistunut.

Ympäristönsuojelulaki edellyttää muun muassa, että kunnan on käytettävissä olevin keinoin turvattava hyvä ilmanlaatu alueellaan. Kuntien velvollisuus seurata ilmanlaatua perustuu ympäristönsuojelulakiin, jonka mukaan kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämisestä ympäristön tilan seurannasta. Koska ympäristönsuojelulain mukaan kunta on velvollinen huolehtimaan paikallisten olojen edellyttämisestä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta, on seuranta toteutettu useimmiten kuntakohtaisesti. Seuranta voidaan toteuttaa myös

kuntien välisenä yhteistyönä. Yhteistyössä järjestetty bioindikaattoritutkimus on kustannustehokas vaihtoehto kartoittaa ilmanlaatua alueella, jossa pitoisuustasot oletetaan olevan pieniä tai halutaan arvioida olemassa olevan mittausverkon kattavuutta. Vertailututkimuksen seurantatulokset antavat materiaalia mm. HINKU-kunnissa tehtävän ilmastotyön sekä kunnissa tehtävien päästövähennysten arvioimisen tueksi. Tulokset ovat käytettävissä myös maakunnan ympäristön tilan ja sen muutosten arviointiin sekä esimerkiksi maakunnan markkinointiin.

Ilmanlaatuasetuksen (79/2017) mukaan ELY-keskuksen tulee huolehtia siitä, että sen alueella ilmanlaadun seuranta on järjestetty hyvin. ELY-keskusten tehtävänä on ohjata seurantaa yleisellä tasolla, aktivoida ja kannustaa kuntia yhteistyöhön sekä tehdä ehdotuksia seurannan järjestämiseksi lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä. Kunnat kuitenkin vastaavat seurannan toteutuksesta. Varsinais-Suomen ELY-keskus kysyy kuntanne halukkuutta osallistua tähän Porin-Harjavallan alueen ilmanlaadun seurantaan kuuluvaan vertailututkimukseen vuosina 2022–2023.

Mikäli kunta ei osallistu alueelliseen ilmanlaadunseurantaan, sen tulee huolehtia ympäristönsuojelulain edellyttämästä riittävästä ympäristön tilan seurannasta ilmanlaadun osalta jollain muulla tavoin. Mikäli kuntanne ei aio osallistua bioindikaattoriseurantaan, pyydämme teitä ilmoittamaan tästä Varsinais-Suomen ELY-keskukselle 31.12.2020 mennessä. Samalla pyydämme kertomaan, kuinka kuntanne aikoo tällöin huolehtia ilmanlaadun seurantavelvoitteestaan.

Kirjeen liitteenä olevan kustannusjaon alustavan esityksen mukaan tutkimuksen kokonaiskustannus on noin 100 000 euroa, josta Eurajoen kunnan osuus olisi 4 920 euroa jaettuna vuosille 2022 ja 2023.

Eurajoen/Luvian kunta on osallistunut alueelliseen bioindikaattoritutkimukseen vuodesta 1990 alkaen. Vuosina 2014-2015 toteutetun tutkimuksen mukaan ilmapäästöjen pieneminen näkyi selvästi sammalten metallipitoisuuksissa. Maantieteellisesti suurimmat pitoisuudet olivat supistuneet paikallisemmiksi ja tausta-alueilla pitoisuudet olivat laskeneet aiemmista vuosista. Lisäksi kuormittamattomilla alueilla sammallajisto oli luonnontilaisempaa kuin vuonna 2007. Jäkälälajiston suhteen luonnontilaisimmat alueet sijaitsivat Pomarkussa, Kokemäellä, Luvialla ja Nakkilan länsiosissa.

Lisätiedot:
ympäristöinsinööri
Mari Salminen

p. 044 7017036
mari.salminen@eurajoki.fi

Päätösehdotus:

Ympäristölautakunta päättää, että Eurajoen kunta osallistuu Porin-Harjavallan alueen ilmanlaadun bioindikaattoritutkimukseen vuosina 2022-2023 noin 4 920 euron osuudella vuosina 2022 (kustannuksesta 50 %) ja 2023 (kustannuksesta 50 %).

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Täytäntöönpano:

Varsinais-Suomen ely-keskus